Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

4. května 2023 *

„Řízení o předběžné otázce – Ochrana fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů – Nařízení (EU) 2016/679 – Článek 82 odst. 1 – Právo na náhradu újmy způsobené zpracováním údajů porušujícím toto nařízení – Podmínky nároku na náhradu újmy – Nedostatečnost pouhého porušení uvedeného nařízení – Nezbytnost újmy způsobené uvedeným porušením – Náhrada nehmotné újmy vyplývající z takového zpracování – Neslučitelnost vnitrostátního pravidla, které podmiňuje náhradu takové újmy překročením určité hranice závažnosti – Pravidla pro určení náhrady újmy vnitrostátními soudy“

Ve věci C-300/21,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU podaná rozhodnutím Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko) ze dne 15. dubna 2021, došlým Soudnímu dvoru dne 12. května 2021, v řízení

UI

proti

Österreichische Post AG,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení: K. Jürimäe, předsedkyně senátu, M. Safjan, N. Piçarra, N. Jääskinen (zpravodaj) a M. Gavalec, soudci,

generální advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za UI: on sám, jako Rechtsanwalt,

– za Österreichische Post AG: R. Marko, Rechtsanwalt,

– za rakouskou vládu: A. Posch, J. Schmoll a G. Kunnert, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: němčina.

– za českou vládu: O. Serdula, M. Smolek a J. Vláčil, jako zmocněnci,

– za Irsko: M. Browne, A. Joyce, M. Lane a M. Tierney, jako zmocněnci, ve spolupráci s: D. Fennelly, BL,

– za Evropskou komisi: A. Bouchagiar, M. Heller a H. Kranenborg, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 6. října 2022,

vydává tento

Rozsudek

1 Tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 82 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. 2016, L 119, s. 1, dále jen „GDPR“), ve spojení se zásadami rovnocennosti a efektivity.

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi UI a Österreichische Post AG ve věci žaloby podané UI, znějící na náhradu nehmotné újmy, již posledně zmíněný údajně utrpěl v důsledku zpracování údajů týkajících se politické spřízněnosti osob s bydlištěm v Rakousku, zejména on sám, uvedenou společností, ačkoli k takovému zpracování neudělil souhlas.

Právní rámec

3 Body 10, 75, 85 a 146 odůvodnění GDPR zní takto:

„(10) S cílem zajistit soudržnou a vysokou úroveň ochrany fyzických osob a odstranit překážky bránící pohybu osobních údajů v rámci [Evropské] [u]nie by měla být úroveň ochrany práv a svobod fyzických osob v souvislosti se zpracováním těchto údajů rovnocenná ve všech členských státech. [...]

[...]

(75) Různě pravděpodobná a závažná rizika pro práva a svobody fyzických osob mohou vyplynout ze zpracování osobních údajů, které by mohlo vést k fyzické, hmotné nebo nehmotné újmě, zejména v případech, kdy by zpracování mohlo vést k diskriminaci, krádeži či zneužití identity, finanční ztrátě, poškození pověsti, ztrátě důvěrnosti osobních údajů chráněných služebním tajemstvím, neoprávněnému zrušení pseudonymizace nebo jakémukoliv jinému významnému hospodářskému či společenskému znevýhodnění, kdy by subjekty údajů mohly být zbaveny svých práv a svobod nebo možnosti kontrolovat své osobní údaje, kdy jsou zpracovávány osobní údaje, které vypovídají o rasovém či etnickém původu, politických názorech, [...]

[...]

(85) Není-li porušení zabezpečení osobních údajů řešeno náležitě a včas, může to fyzickým osobám způsobit fyzickou, hmotnou či nehmotnou újmu, jako je ztráta kontroly nad jejich osobními údaji nebo omezení jejich práv, diskriminace, krádež nebo zneužití identity, finanční ztráta, neoprávněné zrušení pseudonymizace, poškození pověsti, ztráta důvěrnosti osobních údajů chráněných služebním tajemstvím nebo jakékoliv jiné významné hospodářské či společenské znevýhodnění dotčených fyzických osob. [...]

[...]

(146) Veškerou újmu, která může osobám vzniknout v důsledku zpracování, které porušuje toto nařízení, by měl nahradit správce nebo zpracovatel. Správce nebo zpracovatel by však měl být odpovědnosti zproštěn, pokud prokáže, že za újmu nenese žádným způsobem odpovědnost. Výklad pojmu ‚újma' by měl být široký a opírat se o judikaturu Soudního dvora při plném zohlednění cílů tohoto nařízení. Tím nejsou dotčeny jakékoliv nároky uplatňované v případě újmy způsobené porušením jiných pravidel práva Unie nebo členského státu. Zpracování, které porušuje toto nařízení, zahrnuje rovněž zpracování, které porušuje akty v přenesené pravomoci a prováděcí akty přijaté v souladu s tímto nařízením a právními předpisy členského státu upřesňující pravidla tohoto nařízení. Subjekty údajů by měly obdržet plnou a účinnou náhradu újmy, kterou utrpěly. [...]"

4 Článek 1 GDPR, nadepsaný „Předmět a cíle", v odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. Toto nařízení stanoví pravidla týkající se ochrany fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a pravidla týkající se volného pohybu osobních údajů.

2. Toto nařízení chrání základní práva a svobody fyzických osob, a zejména jejich právo na ochranu osobních údajů."

5 Článek 4 bod 1 tohoto nařízení, nadepsaný „Definice", zní:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

1) ‚osobními údaji' veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě (dále jen ‚subjekt údajů'); [...]"

6 Kapitola VIII GDPR, nadepsaná „Právní ochrana, odpovědnost a sankce", obsahuje články 77 až 84 tohoto nařízení.

7 Článek 77 uvedeného nařízení se týká „[p]ráv[a] podat stížnost u dozorového úřadu", zatímco článek 78 se týká „[p]ráv[a] na účinnou soudní ochranu vůči dozorovému úřadu".

8 Článek 82 GDPR, nadepsaný „Právo na náhradu újmy a odpovědnost", v odstavcích 1 a 2 uvádí:

„1. Kdokoli, kdo v důsledku porušení tohoto nařízení utrpěl hmotnou či nehmotnou újmu, má právo obdržet od správce nebo zpracovatele náhradu utrpěné újmy.

2. Správce zapojený do zpracování je odpovědný za újmu, kterou způsobí zpracováním, jež porušuje toto nařízení. [...]"

9 Článek 83 tohoto nařízení, nadepsaný „Obecné podmínky pro ukládání správních pokut“, v odstavci 1 stanoví:

„Každý dozorový úřad zajistí, aby ukládání správních pokut v souladu s tímto článkem ohledně porušení tohoto nařízení podle odstavců 4, 5 a 6 bylo v každém jednotlivém případě účinné, přiměřené a odrazující.“

10 Článek 84 uvedeného nařízení, nadepsaný „Sankce“, v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy stanoví pravidla pro jiné sankce, jež se mají ukládat za porušení tohoto nařízení, zejména za porušení, na něž se nevztahují správní pokuty podle Článek 83, a učiní veškerá opatření nezbytná k zajištění jejich uplatňování. Tyto sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

11 Österreichische Post, společnost založená podle rakouského práva, která obchoduje s adresami, shromažďovala od roku 2017 informace o politických preferencích rakouského obyvatelstva. Pomocí algoritmu zohledňujícího různá sociální a demografická kritéria vymezila „adresy cílových skupin“. Takto získané údaje byly prodány různým organizacím, aby mohly provádět cílené reklamní zásilky.

12 V rámci své činnosti zpracovávala Österreichische Post údaje, které ji prostřednictvím statistické extrapolace vedly k vyvození vysoké spřízněnosti žalobce v původním řízení s určitou rakouskou politickou stranou. Tyto informace nebyly předány třetím osobám, ale žalobce v původním řízení, který nedal souhlas se zpracováním svých osobních údajů, se cítil dotčen tím, že mu byla přisouzena spřízněnost s dotyčnou stranou. Skutečnost, že tato společnost uchovávala údaje o jeho údajných politických názorech, u něj vyvolala velké rozhořčení, ztrátu důvěry, jakož i pocit ponížení. Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že kromě této újmy dočasného a citového charakteru nebyla zjištěna žádná jiná újma.

13 V této souvislosti podal žalobce v původním řízení k Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (zemský soud pro občanskoprávní věci ve Vídni, Rakousko) žalobu, kterou se domáhal, aby bylo společnosti Österreichische Post nařízeno ukončit zpracování dotčených osobních údajů a aby jí bylo uloženo zaplatit mu částku 1 000 eur jako náhradu nehmotné újmy, kterou údajně utrpěl. Rozhodnutím ze dne 14. července 2020 tento soud návrhu na ukončení zpracování vyhověl, avšak zamítl návrh na náhradu újmy.

14 Oberlandesgericht Wien (vrchní zemský soud ve Vídni, Rakousko), k němuž bylo podáno odvolání, rozsudkem ze dne 9. prosince 2020 potvrdil rozhodnutí vydané v prvním stupni. Pokud jde o návrh na náhradu újmy, tento soud odkázal na body 75, 85 a 146 odůvodnění GDPR a měl za to, že vnitrostátní právní předpisy členských států v oblasti občanskoprávní odpovědnosti doplňují ustanovení tohoto nařízení v rozsahu, v němž toto nařízení neobsahuje zvláštní pravidla. V tomto ohledu uvedl, že podle rakouského práva by porušení norem ochrany osobních údajů automaticky nezpůsobilo nehmotnou újmu a založilo by nárok na náhradu újmy pouze, pokud taková újma dosáhne určité „hranice závažnosti“. Tak tomu však není, pokud jde o negativní pocity, kterých se dovolával žalobce v původním řízení.

15 Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko), na který se obrátili oba účastníci původního řízení, mezitímním rozsudkem ze dne 15. dubna 2021 nevyhověl opravnému prostředku „Revision“, který podala Österreichische Post proti povinnosti ukončit zpracování, která jí byla uložena. Uvedený soud tedy nadále rozhoduje pouze o opravném prostředku „Revision“, který podal žalobce v původním řízení proti zamítnutí svého návrhu na náhradu újmy.

16 Na podporu své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce předkládající soud uvádí, že z bodu 146 odůvodnění GDPR vyplývá, že článek 82 tohoto nařízení zavedl zvláštní režim odpovědnosti v oblasti ochrany osobních údajů, který nahradil režimy platné v členských státech. Pojmy uvedené v tomto článku 82, zejména pojem „újma“ uvedený v odstavci 1, by tedy měly být vykládány autonomně a podmínky vzniku uvedené odpovědnosti by měly být definovány nikoli s ohledem na pravidla vnitrostátního práva, ale s ohledem na požadavky unijního práva.

17 Konkrétně, pokud jde zaprvé o právo na náhradu újmy z důvodu porušení ochrany osobních údajů, se tento soud ve světle šesté věty bodu 146 odůvodnění GDPR přiklání k názoru, že náhrada újmy na základě článku 82 tohoto nařízení předpokládá, že subjekt údajů skutečně utrpěl hmotnou či nehmotnou újmu. Přiznání takové náhrady je podmíněno předložením důkazu o konkrétní újmě odlišné od uvedeného porušení, které samo o sobě neprokazuje existenci nehmotné újmy. Bod 75 odůvodnění uvedeného nařízení zmiňuje pouhou možnost, že nehmotná újma vyplývá z porušení, která jsou v něm vyjmenována, a i když bod 85 jeho odůvodnění zmiňuje riziko „ztráty kontroly“ nad dotčenými údaji, toto riziko je však v projednávané věci nejisté, neboť tyto údaje nebyly předány třetí osobě.

18 Zadruhé, pokud jde o posouzení náhrady újmy, která by mohla být přiznána na základě článku 82 GDPR, má uvedený soud za to, že zásada efektivity unijního práva musí mít omezený dopad, a to z důvodu, že toto nařízení již stanoví přísné sankce v případě jeho porušení, a k zajištění jeho užitečného účinku tedy není nutné přiznat navíc vysokou náhradu újmy. Podle uvedeného soudu musí být náhrada újmy, která má být z tohoto důvodu přiznána, přiměřená, účinná a odrazující, aby přiznaná náhrada újmy mohla plnit kompenzační funkci, ale nikoliv mít sankční povahu, která je unijnímu právu cizí.

19 Zatřetí předkládající soud zpochybňuje tezi zastávanou společností Österreichische Post, podle níž je přiznání takové náhrady újmy podmíněno tím, že porušení ochrany osobních údajů způsobilo zvláště závažnou újmu. V tomto ohledu zdůrazňuje, že bod 146 odůvodnění GDPR doporučuje široký výklad pojmu „újma“ ve smyslu tohoto nařízení. Má za to, že nehmotná újma musí být na základě článku 82 tohoto nařízení nahrazena, pokud je hmatatelná, i kdyby byla malá. Taková újma by naproti tomu neměla být nahrazena, pokud se jeví jako zcela zanedbatelná, jako by tomu bylo v případě pouhých nepříjemných pocitů, které obvykle doprovázejí takové porušení.

20 Za těchto podmínek se Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Vyžaduje přiznání náhrady újmy podle článku 82 GDPR [...] kromě porušení ustanovení GDPR rovněž, aby žalobce utrpěl újmu, nebo k přiznání náhrady újmy postačuje již porušení ustanovení GDPR jako takové?

2) Vztahují se na stanovení výše náhrady újmy kromě zásad efektivity a rovnocennosti další požadavky unijního práva?

3) Je s unijním právem slučitelný názor, že podmínkou pro přiznání náhrady nehmotné újmy je, že nastal důsledek nebo následek protiprávního jednání, který má přinejmenším určitou závažnost a překračuje rámec rozhořčení vyvolaného protiprávním jednáním?“

K předběžným otázkám

K přípustnosti první a druhé otázky

21 Žalobce v původním řízení v podstatě tvrdí, že první položená otázka je nepřípustná z důvodu, že je hypotetická. Nejprve tvrdí, že jeho žaloba na náhradu újmy není založena na „pouhém“ porušení ustanovení GDPR. Předkládací rozhodnutí dále uvádí, že existuje shoda ohledně skutečnosti, že náhrada újmy je splatná pouze tehdy, je-li takové porušení spojeno se skutečně vzniklou újmou. Konečně se zdá, že mezi účastníky původního řízení je sporné pouze to, zda je třeba, aby újma překročila určitou „hranici závažnosti“. Pokud by však Soudní dvůr odpověděl na třetí otázku položenou v tomto ohledu záporně – jak navrhuje sám předkládající soud – byla by první otázka zbavena užitku pro rozhodnutí uvedeného sporu.

22 Žalobce v původním řízení rovněž tvrdí, že druhá položená otázka je nepřípustná z důvodu, že její obsah je velmi široký a její formulace zároveň příliš nepřesná, jelikož předkládající soud zmiňuje „požadavky unijního práva“, aniž konkrétně uvádí některý z nich.

23 V této souvislosti je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury přísluší pouze vnitrostátnímu soudu, kterému byl spor předložen a který nese odpovědnost za soudní rozhodnutí, jež bude vydáno, aby s ohledem na konkrétní okolnosti věci posoudil jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jeho rozsudku, tak relevanci otázek, které Soudnímu dvoru klade a na které se v tomto ohledu vztahuje domněnka relevance. Proto když se položená otázka týká výkladu nebo platnosti pravidla unijního práva, Soudní dvůr je v zásadě povinen rozhodnout, s výjimkou situace, kdy je zjevné, že žádaný výklad nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, pokud se jedná o hypotetický problém nebo dále pokud Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na uvedenou otázku (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. prosince 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, bod 61; ze dne 7. září 1999, Beck a Bergdorf, C-355/97, EU:C:1999:391, bod 22, a ze dne 5. května 2022, Zagrebačka banka, C-567/20, EU:C:2022:352, bod 43 a citovaná judikatura).

24 V tomto řízení se první otázka týká podmínek pro uplatnění nároku na náhradu újmy podle článku 82 GDPR. Navíc není zjevné, že by žádaný výklad neměl žádný vztah ke sporu v původním řízení nebo že by se jednalo o hypotetický problém. Tento spor se totiž týká návrhu na náhradu újmy, na který se vztahuje režim ochrany osobních údajů zavedený GDPR. Tato otázka dále směřuje k určení, zda je pro účely použití pravidel o odpovědnosti stanovených v tomto nařízení nezbytné, aby subjekt údajů utrpěl újmu odlišnou od porušení tohoto nařízení.

25 Pokud jde o druhou otázku, již bylo rozhodnuto, že pouze skutečnost, že Soudní dvůr je vyzván, aby se vyslovil abstraktně a obecně, nemůže způsobit nepřípustnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce (rozsudek ze dne 15. listopadu 2007, International Mail Spain, C-162/06, EU:C:2007:681, bod 24). Otázka formulovaná abstraktně a obecně může být považována za hypotetickou, a tudíž nepřípustnou, pokud předkládací rozhodnutí neobsahuje

ani minimální vysvětlení umožňující prokázat souvislost mezi uvedenou otázkou a sporem v původním řízení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. července 2021, Sanresa, C-295/20, EU:C:2021:556, body 69 a 70).

26 Tak tomu však v projednávané věci není, neboť předkládající soud vysvětluje, že jeho druhá otázka vychází z pochybnosti o tom, zda je v rámci posuzování újmy, kterou má společnost Österreichische Post případně povinnost nahradit z důvodu porušení ustanovení GDPR, nezbytné zajistit dodržování nejen zásad rovnocennosti a efektivity, které jsou zmíněny v této otázce, ale i případných dalších požadavků unijního práva. V této souvislosti neexistence přesnějších údajů, než jsou údaje poskytnuté předkládajícím soudem ohledně uvedených zásad, nezbavuje Soudní dvůr jeho možnosti podat užitečný výklad relevantních pravidel unijního práva.

27 První a druhá položená otázka jsou tedy přípustné.

K věci samé

K první otázce

28 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 82 odst. 1 GDPR vykládán v tom smyslu, že k přiznání práva na náhradu újmy postačuje pouhé porušení ustanovení tohoto nařízení.

29 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury musí být znění ustanovení unijního práva, které výslovně neodkazuje na právo členských států za účelem vymezení svého smyslu a dosahu, zpravidla vykládáno autonomním a jednotným způsobem v celé Unii [rozsudky ze dne 22. června 2021, Latvijas Republikas Saeima (Trestné body) C-439/19, EU:C:2021:504, bod 81, a ze dne 10. února 2022, ShareWood Switzerland C-595/20, EU:C:2022:86, bod 21], přičemž tento výklad je třeba nalézt s přihlédnutím ke znění tohoto ustanovení a ke kontextu, do něhož toto ustanovení spadá (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. dubna 2021, The North of England P & I Association, C-786/19, EU:C:2021:276, bod 48, a ze dne 10. června 2021, KRONE – Verlag, C-65/20, EU:C:2021:471, bod 25).

30 GDPR přitom neodkazuje na právo členských států, pokud jde o smysl a dosah výrazů uvedených v článku 82 tohoto nařízení, zejména pokud jde o pojmy „hmotná či nehmotná újma“ a „náhrada utrpěné újmy“. Z toho vyplývá, že tyto výrazy musí být pro účely použití uvedeného nařízení považovány za autonomní pojmy unijního práva, které musí být ve všech členských státech vykládány jednotně.

31 Zaprvé, pokud jde o znění článku 82 GDPR, je třeba připomenout, že odstavec 1 tohoto článku uvádí, že „[k]dokoli, kdo v důsledku porušení tohoto nařízení utrpěl hmotnou či nehmotnou újmu, má právo obdržet od správce nebo zpracovatele náhradu utrpěné újmy“.

32 Ze znění tohoto ustanovení jasně vyplývá, že existence „utrpěné“ „újmy“ je jednou z podmínek práva na náhradu újmy stanoveného v uvedeném ustanovení, stejně jako existence porušení GDPR a příčinné souvislosti mezi touto újmou a tímto porušením, přičemž tyto tři podmínky jsou kumulativní.

33 Nelze tudíž dovodit, že jakékoli „porušení“ ustanovení GDPR samo o sobě zakládá uvedený nárok na náhradu újmy ve prospěch subjektu údajů, jak je definována v čl. 4 bodě 1 tohoto nařízení. Takový výklad by byl v rozporu se zněním čl. 82 odst. 1 uvedeného nařízení.

34 Dále je nutno zdůraznit, že samostatné uvedení „újmy“ a „porušení“ v čl. 82 odst. 1 GDPR by bylo nadbytečné, pokud by měl unijní normotvůrce za to, že porušení ustanovení tohoto nařízení může samo o sobě a v každém případě postačovat k založení nároku na náhradu újmy.

35 Zadruhé je předchozí doslovný výklad podpořen kontextem, do něhož toto ustanovení zapadá.

36 Článek 82 odst. 2 GDPR, který upřesňuje režim odpovědnosti, jehož princip je stanoven v odstavci 1 tohoto článku, totiž přebírá tři podmínky nezbytné pro vznik nároku na náhradu újmy, a sice zpracování osobních údajů porušující ustanovení GDPR, újmu, kterou subjekt údajů utrpěl, a příčinnou souvislost mezi tímto protiprávním zpracováním a touto újmou.

37 Kromě toho upřesnění uvedená v bodech 75, 85 a 146 odůvodnění GDPR podporují tento výklad. Předně tento bod 146 odůvodnění, který se týká konkrétně práva na náhradu újmy stanoveného v čl. 82 odst. 1 tohoto nařízení, odkazuje v první větě na „újmu, která může osobám vzniknout v důsledku zpracování, které porušuje [uvedené] nařízení. Dále tyto body 75 a 85 odůvodnění uvádějí, že „rizika […] mohou vyplynout ze zpracování osobních údajů, které by mohlo vést k […] újmě, a že „[…] porušení zabezpečení osobních údajů […] může […] způsobit […] újmu“. Z toho zaprvé vyplývá, že vznik újmy v souvislosti s takovým zpracováním je pouze potenciální, zadruhé, že porušení GDPR nutně nezpůsobuje újmu, a zatřetí, že k založení nároku subjektu údajů na náhradu újmy musí existovat příčinná souvislost mezi dotčeným porušením a újmou, kterou utrpěl subjekt údajů.

38 Doslovný výklad čl. 82 odst. 1 GDPR je rovněž potvrzen srovnáním s dalšími ustanoveními, která jsou rovněž obsažena v kapitole VIII tohoto nařízení, která upravuje zejména různé prostředky umožňující chránit práva subjektu údajů v případě zpracování jeho osobních údajů, které je údajně v rozporu s ustanoveními uvedeného nařízení.

39 V tomto ohledu je třeba podotknout, že články 77 a 78 GDPR, obsažené v uvedené kapitole, stanoví opravné prostředky k dozorovému úřadu nebo proti dozorovému úřadu v případě tvrzeného porušení tohoto nařízení, aniž je v nich zmíněno, že subjekt údajů musí utrpět „újmu“, aby mohl podat takové opravné prostředky, na rozdíl od výrazů použitých v uvedeném článku 82, pokud jde o žaloby na náhradu újmy. Tento rozdíl ve formulaci svědčí o významu kritéria „újmy“, a tedy o jeho samostatnosti ve vztahu ke kritériu „porušení“ pro účely návrhů na náhradu újmy založených na GDPR.

40 Stejně tak články 83 a 84 GDPR, které umožňují ukládat správní pokuty a jiné sankce, mají v zásadě sankční účel a nejsou podmíněny existencí individuální újmy. Vztah mezi pravidly stanovenými v uvedeném článku 82 a pravidly stanovenými v uvedených článcích 83 a 84 ukazuje, že mezi těmito dvěma kategoriemi ustanovení existuje rozdíl, ale také komplementarita, pokud jde o motivaci k dodržování GDPR, přičemž je třeba poznamenat, že právo každého požadovat náhradu újmy posiluje vymahatelnost pravidel ochrany stanovených tímto nařízením a může odrazovat od opakování protiprávního jednání.

41 Konečně je nutno upřesnit, že bod 146 čtvrtá věta odůvodnění GDPR uvádí, že pravidly stanovenými tímto nařízením nejsou dotčeny jakékoliv nároky uplatňované v případě újmy způsobené porušením jiných pravidel práva Unie nebo členského státu.

42 S ohledem na všechny výše uvedené důvody je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 82 odst. 1 GDPR musí být vykládán v tom smyslu, že pouhé porušení ustanovení tohoto nařízení nepostačuje k přiznání práva na náhradu újmy.

K třetí otázce

43 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu, kterou je třeba zkoumat před druhou otázkou, je, zda musí být čl. 82 odst. 1 GDPR vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátnímu pravidlu nebo praxi, které náhradu nehmotné újmy ve smyslu tohoto ustanovení podmiňují tím, že újma, kterou utrpěl subjekt údajů, dosáhla určitého stupně závažnosti.

44 V tomto ohledu je třeba připomenout, jak bylo zdůrazněno v bodě 30 tohoto rozsudku, že pojem „újma“, a konkrétně v daném věci pojem „nehmotná újma“ ve smyslu článku 82 GDPR, musí být vzhledem k neexistenci jakéhokoli odkazu na vnitrostátní právo členských států definován autonomně a jednotně v unijním právu.

45 Zaprvé GDPR nedefinuje pojem „újma“ pro účely použití tohoto právního nástroje. Článek 82 tohoto nařízení pouze výslovně uvádí, že nárok na náhradu újmy může zakládat nejen „hmotná újma“, ale i „nehmotná újma“, aniž zmiňuje jakoukoli hranici závažnosti.

46 Zadruhé kontext, do kterého tohoto ustanovení zapadá, rovněž naznačuje, že nárok na náhradu újmy není podmíněn tím, aby předmětná újma dosáhla určité hranice závažnosti. Bod 146 odůvodnění GDPR ve své třetí větě totiž uvádí, že „výklad pojmu ‚újma‘ by měl být široký a opírat se o judikaturu Soudního dvora při plném zohlednění cílů tohoto nařízení“. Toto široké pojetí pojmu „újma“ upřednostňované unijním normotvůrcem by přitom bylo popřeno, pokud by uvedený pojem byl omezen pouze na újmu určité závažnosti.

47 V poslední řadě zatřetí je takový výklad potvrzen cíli sledovanými GDPR. V tomto ohledu je nutno připomenout, že bod 146 třetí věta odůvodnění tohoto nařízení výslovně požaduje, aby při vymezení pojmu „újma“ ve smyslu tohoto nařízení byly „[plně zohledněny cíle uvedeného nařízení]“.

48 Zejména z bodu 10 odůvodnění GDPR vyplývá, že cílem ustanovení tohoto nařízení je zejména zajistit soudržnou a vysokou úroveň ochrany fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů v Unii a za tím účelem zajistit v celé Unii jednotné a soudržné uplatňování pravidel ochrany základních práv a svobod těchto osob v souvislosti se zpracováváním osobních údajů [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 16. července 2020, Facebook Ireland a Schrems, C-311/18, EU:C:2020:559, bod 101, a ze dne 12. ledna 2023, Österreichische Post (Informace o příjemcích osobních údajů), C-154/21, EU:C:2023:3, bod 44 a citovaná judikatura].

49 Podmínění náhrady nehmotné újmy dosažením určité hranice závažnosti by přitom mohlo narušit soudržnost režimu zavedeného GDPR, neboť odstupňování takovéto hranice, na kterém by závisela možnost získat uvedenou náhradu újmy, by mohlo kolísat v závislosti na posouzení soudů, kterým byla věc předložena.

50 Nic to nemění na tom, že takto přijatý výklad nelze chápat tak, že by osoba dotčená porušením GDPR, které mělo vůči ní negativní důsledky, byla zproštěna povinnosti prokázat, že tyto důsledky představují nehmotnou újmu ve smyslu článku 82 tohoto nařízení.

51 S ohledem na výše uvedené důvody je třeba na třetí otázku odpovědět tak, že čl. 82 odst. 1 GDPR musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátnímu pravidlu nebo praxi, které náhradu nehmotné újmy ve smyslu tohoto ustanovení podmiňují tím, že újma, kterou utrpěl subjektu údajů, dosáhla určité míry závažnosti.

K druhé otázce

52 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být článek 82 GDPR vykládán v tom smyslu, že pro účely stanovení výše náhrady újmy, která má být přiznána na základě práva na náhradu újmy zakotveného v tomto článku, musí vnitrostátní soudy uplatnit vnitrostátní pravidla každého členského státu týkající se rozsahu peněžité náhrady, a to při dodržení nejen zásad rovnocennosti a efektivity unijního práva.

53 V tomto ohledu je nutno připomenout, že podle ustálené judikatury je při neexistenci unijních pravidel v dané oblasti na vnitrostátním právním řádu každého členského státu, aby na základě zásady procesní autonomie upravil procesní podmínky soudních řízení určených k zajištění ochrany práv jednotlivců, avšak za podmínky, že tyto podmínky nejsou v situacích, na které se uplatní unijní právo, méně příznivé než v podobných situacích podléhajících vnitrostátnímu právu (zásada rovnocennosti) a v praxi neznemožňují nebo nadměrně neztěžují výkon práv přiznaných unijním právem (zásada efektivity) (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 13. prosince 2017, El Hassani, C-403/16, EU:C:2017:960, bod 26, a ze dne 15. září 2022, Uniqa Versicherungen, C-18/21, EU:C:2022:682, bod 36).

54 V projednávané věci je třeba podotknout, že GDPR neobsahuje ustanovení, jehož cílem by bylo stanovit pravidla pro posuzování náhrady újmy, které se může subjekt údajů ve smyslu čl. 4 bodu 1 tohoto nařízení domáhat na základě článku 82 tohoto nařízení, pokud porušením uvedeného nařízení utrpěl újmu. Při neexistenci pravidel unijního práva v dané oblasti je tedy na právním řádu každého členského státu, aby stanovil podmínky žalob určených k zajištění ochrany práv, která jednotlivcům vyplývají z tohoto článku 82, a zejména kritéria umožňující určit rozsah náhrady újmy, která má být v tomto rámci zaplacena, s výhradou dodržení uvedených zásad rovnocennosti a efektivity (obdobně viz rozsudek ze dne 13. července 2006, Manfredi a další, C-295/04 až C-298/04, EU:C:2006:461, body 92 a 98).

55 Pokud jde o zásadu rovnocennosti, Soudní dvůr nemá v tomto řízení k dispozici žádnou informaci, která by mohla vyvolat pochybnosti o souladu vnitrostátní právní úpravy, která by byla použitelná na spor v původním řízení, s touto zásadou, a tudíž by mohla naznačovat, že by uvedená zásada mohla mít konkrétní dopad v rámci tohoto sporu.

56 Pokud jde o zásadu efektivity, je na předkládajícím soudu, aby určil, zda podmínky stanovené v rakouském právu pro určení náhrady újmy, jež má být přiznána na základě práva na náhradu újmy zakotveného v článku 82 GDPR, soudem v praxi neznemožňují nebo nadměrně neztěžují výkon práv přiznaných unijním právem, konkrétně tímto nařízením.

57 V tomto rámci je třeba zdůraznit, že bod 146 šestá věta odůvodnění GDPR uvádí, že cílem tohoto právního nástroje je zajistit „plnou a účinnou náhradu újmy, kterou [subjekty údajů] utrpěly.

58 V tomto ohledu s ohledem na kompenzační funkci práva na náhradu újmy stanoveného v článku 82 GDPR, jak v podstatě zdůraznil generální advokát v bodech 39, 49 a 52 svého stanoviska, musí být peněžitá náhrada založená na tomto ustanovení považována za „plnou

a účinnou“, pokud umožňuje plně nahradit újmu, která konkrétně vznikla v důsledku porušení tohoto nařízení, aniž je pro účely takové plné kompenzace nezbytné uložit povinnost k zaplacení sankční náhrady újmy.

59 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že článek 82 GDPR musí být vykládán v tom smyslu, že pro účely stanovení výše náhrady újmy, která má být přiznána na základě práva na náhradu újmy zakotveného v tomto článku, musí vnitrostátní soudy uplatnit vnitrostátní pravidla každého členského státu týkající se rozsahu peněžité náhrady za předpokladu, že jsou dodrženy zásady rovnocennosti a efektivity unijního práva.

K nákladům řízení

60 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

1) **Článek 82 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)**

   musí být vykládán v tom smyslu, že

   pouhé porušení ustanovení tohoto nařízení nepostačuje k přiznání práva na náhradu újmy.

2) **Článek 82 odst. 1 nařízení 2016/679**

   musí být vykládán v tom smyslu, že

   brání vnitrostátnímu pravidlu nebo praxi, které náhradu nehmotné újmy ve smyslu tohoto ustanovení podmiňují tím, že újma, kterou utrpěl subjektu údajů, dosáhla určité míry závažnosti.

3) **Článek 82 nařízení 2016/679**

   musí být vykládán v tom smyslu, že

   pro účely stanovení výše náhrady újmy, která má být přiznána na základě práva na náhradu újmy zakotveného v tomto článku, musí vnitrostátní soudy uplatnit vnitrostátní pravidla každého členského státu týkající se rozsahu peněžité náhrady za předpokladu, že jsou dodrženy zásady rovnocennosti a efektivity unijního práva.

Podpisy